

Waterschapsverkiezingen

De afgelopen zomer waren met de droogte de waterschappen veelvuldig in het nieuws. Zelfs Nieuwsuur besteedde er een item aan. Aan het nut van waterschappen in Nederland twijfelt eigenlijk niemand meer, maar over de noodzaak van een politiek bestuur voor deze functionele overheid ontvang je toch nog vaak vragen. Als men al weet heeft van wat een waterschap doet, heeft men veelal weinig idee van de belangen die achter de 'water'-vraagstukken schuilgaan. Het waterbewustzijn is bij de meeste ingezetenen nog betrekkelijk laag. Een verkiezingscampagne is naast de campagne voor de eigen partij ook altijd nog een promotiecampagne voor de waterschappen zelf.

Wim Zwanenburg

Positief verhaal van het water

Met de verkiezingen in aantocht moet 'het verhaal van het water' opnieuw uit de doeken gedaan worden om de kiezers naar de stembus te lokken. Waterschappen en kandidaatbestuursleden moeten daarbij niet alleen dreigende taal over overstromingen of over klimaatverandering hanteren, want een angstcampagne zal ongetwijfeld opnieuw satirisch onderuit gehaald worden door cabaretiërs zoals Arjen Lubach. We verdrinken heus niet als we niet gaan stemmen! En er kan ook een positief verhaal verteld worden. De wetten en regels die zorgden dat er steeds betere afvalwaterzuiveringsinstallaties kwamen hebben een enorm positieve bijdrage geleverd aan ons leefmilieu. Een groot succes. In rivieren die 30 of 40 jaar geleden biologisch dood waren, zwemmen nu wel meer dan 40 soorten vis!

De droogte van de afgelopen zomer leverde hier en daar wel problemen op, maar dankzij de samenwerking van de waterschappen en tijdig genomen peilbesluiten over de buffer van zoet water in het IJsselmeer bleven de problemen relatief beperkt. De verzilting tijdens droge perioden wordt overigens wel een steeds groter probleem, waarbij het niet alleen gaat om de oprukkende zouttong bij de Nieuwe Waterweg en in het Amsterdam-Noordzeekanaal, maar in het westen van het land hebben waterschappen ook vaak te maken met brak kwelwater van een aantal polders.

Politieke vragen voor de waterschappen

Waterschapbestuurders worden daarbij geconfronteerd met uiteenlopende belangen

(veiligheid, het milieu, de natuur-, landschapsbeheer, de economie en de landbouw). De kiezers bepalen met hun keuze waar het nieuwe bestuur het geld van de waterschapsbelastingen aan uitgeeft. Afhankelijk van hun ideologische achtergrond kunnen bestuurders daar heel verschillend over denken.

Moet een waterschap zich uitsluitend bij zijn wettelijke kerntaken houden, dus aanleg en beheer van dijken, rioolwaterzuivering en de waterhuishouding regelen? Of heeft het een bredere verantwoordelijkheid? Zoals ook zorgen voor de toegankelijkheid van dijken, oevers en maaipaden voor het publiek, het terugwinnen van energie en grondstoffen uit rioolwater (kringloopeconomie), en innoveren met nieuwe zuiveringstechnologieën, inzet voor duurzame oplossingen? En mogen we als waterschappen bij die nevenactiviteiten zelf ook risico's nemen of juist niet? Hoe ver moeten we gaan bij het streven naar energie-neutrale waterschappen? En in welk tempo moeten we ons aanpassen aan de klimaatverandering? Moeten er op iedere afvalwaterzuiveringsinstallatie zonnepanelen en windmolens komen? Kunnen die dan zonder subsidie gaan draaien? Of doen we liever een beroep op grootschaliger (en daarmee goedkopere) windmolenparken op zee?

Hoe denken we over peilbeheer: moeten de landbouw en andere functies worden gefaciliteerd, of moet natuurontwikkeling voorrang krijgen, meer 'natte natuur'? Hoe pakken we de problematiek van de bodemdaling, de inklinking in veenweidegebieden en de emissie van CO₂ en andere broeikasgassen aan? Nog meer natuurterreinen ontwikkelen of aankopen, of eerst natuurbeheerders aanspreken op onderhoudsverplichtingen? Moeten voor de aanleg van natuurvriendelijke oevers door het waterschap terreinen worden aangekocht? Wie moeten er opdraaien voor de hogere kosten van het waterbeheer? Ingezetenen/bewoners, bedrijven, de agrarische sector, of toch ook de natuurorganisaties? Het kost steeds meer om ook voor voldoende zoet water te zorgen voor natuurterreinen. Mag je de natuurorganisaties dan ook meer belasten?

Of moeten de waterschappen minder taken uitvoeren en bezuinigen, maar dan wel de hogere risico's accepteren? Moeten we het profijtbeginsel meer gaan toepassen bij de watersysteemheffing? Dan moet wie baat heeft bij de voorzieningen van het waterschap of diegene die extra diensten afneemt, mee bijdragen aan de kosten daarvan. In hoeverre passen we het principe 'de kostenveroorzaker betaalt' of de 'vervuiler betaalt' toe bij de bepaling van de tarieven voor de

'Met de verkiezingen in aantocht moet 'het verhaal van het water' opnieuw uit de doeken gedaan worden om de kiezers naar de stembus te lokken

zuiveringsheffing? Moeten we bij het kwijtscheldingsbeleid ook ZPP-ers ontzien? En AOW-ers? Hoe ver gaat de inkomenspolitiek bij de waterschapsbesturen? Moet het waterschap stoppen met neventaken? Niet meer faciliteren van waterrecreatie, subsidies aan cultuurhistorische objecten zoals oude poldergemalen, of aanleg van visvriendelijke passages bij stuwen en gemalen, of juist wel?

Kortom, de beleidsvraagstukken in waterschapsbesturen zijn veelal niet minder 'politiek' dan in gemeente- of provinciebesturen. De kiezer kan door de waterschapsverkiezingen duidelijk invloed uitoefenen op de beslissingen van waterschapsbestuurders. Het CDA kiest ervoor om geen eenzijdige belangen zoals de recreatie of de 'natuur' te dienen, maar om te komen tot een zorgvuldige afweging van belangen. •

¹ De waterschappen moeten ieder voor de verschillende categorieën belastingplichtigen periodiek een Kostentoedelingsverordening maken die de basis vormt voor de belastingtarieven voor deze categorieën. Deze systematiek is landelijk bij wet voorgeschreven, maar knelt steeds meer. De voorstellen voor aanpassing van deze systematiek zijn echter door de waterschappen zeer verschillende ontvangen en men twijfelt of de nieuwe voorstellen een verbetering zullen inhouden.

Reageren op dit artikel?
wimzwanenburg@hotmail.com